

RÁDIOTELEX

FOCK JENŐ HAZAÉRKEZETT DANIÁBÓL

Kedden hazaérkezett Koppenhágából Fock Jenő, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, aki az MSZMP képviselőtestületben részt vett a Dán Kommunista Párt 25. kongresszusán. Megérkezésekor a Ferihegyi repülőtéren Gyenes András, a Központi Bizottság titkára fogadta.

GHANAI MINISZTER BUDAPESTEN

Dr. Polinszky Károly oktatási miniszter meghívására tegnap Budapestre érkezett Ellison Owusu-Fordwor ghanai oktatási és kulturális miniszter. Fogadására a Ferihegyi repülőtéren megjelent dr. Gosztonyi János államtitkár, az Oktatási Minisztérium és a Kulturális Minisztérium több vezető beosztású munkatársa.

PHOMVIHANE KITÜNTETÉSE

Todor Zsivkov, a BKP KB első titkára, a Bolgár Államtanács elnöke hétfőn átnyújtotta a Georgi Dimitrov-éremrendet Kayson Phomvihane-nak, a Laoszi Forradalmi Néppárt főtitkárnak, a Laoszi Népi Demokratikus Köztársaság miniszterelnökének.

Gromiko felszólalása az ENSZ-közgyűlésen

■ New York (MTI) Az ENSZ-közgyűlés jelenlegi, 31. ülészakán hétfőn megkezdődött az általános vita. A vita keretében tegnap, kedden szólaft fel Andrej Gromiko, a Szovjetunió külügyminisztere. A külügyminiszter bevezetőben áttekintést adott a nemzetközi politikai élet jelenlegi fő jellemzőiről, majd részletesen szólt azokról a törekvésekről, amelyek az SZKP XXV. kongresszusa jelölt meg a szovjet külpolitika fő célkitűzéseiként. A kongresszus a Szovjetunió külpolitikai tevékenységének egyik fő feladatának jelölte meg: *el kell érni, hogy megfőzessék a fegyverkezési hajszát, majd megkezdjük a leszerelést.* Ezzel kapcsolatban számos konkrét javaslatot tettünk. Egyesek hosszabb időre szólnak, mások viszont — partnereink jóakarata esetén — a közeljövőben megvalósíthatók. Mire gondoltunk konkrétan? Mindenekelőtt arra, hogy meg kell fékezni a tömegpusztító fegyverek további felhalmozását, a későbbiekben pedig teljesen be kell tiltanunk és meg kell semmisítenünk azokat. Véleményünk

szerint a nukleáris hatalmak — és az összes többi államcsatlakozhatna hozzájuk — tárgyalásokat kell kezdeniük, hogy alaposan megvizsgálják a nukleáris leszerelés problémáját és közösen felvázolják megoldásának módjait. E tárgyalásoktól függetlenül mindenhol és mindenkinél be kell szüntetnie a nukleáris fegyverkeresleteket. Ezt a célt szolgálja az a javaslat, hogy kössünk szerződést a nukleáris fegyverkeresletek teljes és általános eltiltásáról. Nem képezhet akadályt a béke és a föld alatti robbantások végrehajtásának kérdése, hiszen erre vonatkozólag a Szovjetunió és az Egyesült Államok megfelelő szerződés aláírásával már meg tudott állapodni. Reméljük, hogy ezt a szerződést az Egyesült Államok hamarosan ratifikálja. Ami bennünket illet, nem fogunk megtorpanást előidézni. Növekvő aggodalmat kelt, hogy még mindig nem zárják el teljesen a nukleáris fegyverek terjedését szolgáló csatornákat — hangsúlyozta Gromiko. — *Meg kell sokszorozni az erőfeszítéseket, hogy az atomsorompó-szerződés valóban egyetemessé váljon, hogy kivétel nélkül valamennyi állam csatlakozzék a szerződéshez.* A Szovjetunió javasolja, hogy tiltsák el és semmisítsék meg az összes vegyi hadviselési eszközt — mondta többek között nagy érdeklődéssel fogadt beszédében a szovjet külügyminiszter.

Kitüntették a Szozuz—22 űrpilótáit

● Moszkva (TASZSZ)

A Moszkva melletti Csilagvárosban, a szovjet űrhajósok felkészülési központjában kedden meleg fogadtásban részesítették Valerij Bikovszkijt és Vlagyimir Akszjonovot, a Szozuz—22 űrhajó pilótáit. Az űrhajósok üdvözlésére eljöttek a kiképzőközpont vezetői, vezető szovjet tudósok, a kozmikus technika konstruktorai és az űrhajósok családtagjai. Ott volt az NDK szakembereinek egy csoportja is, amely részt vett a Föld fényképezésére szolgáló speciális fényképezőgépek elkészítésében.

ban érvényben levő rendelkezéseknek megfelelően a Szovjetunió kétszeres hősiesség szülőkíváratát bronz mellszobrot emelnek. Vlagyimir Akszjonov a Szovjetunió Hőse kitüntetését, Lenin Érdemrendet és Aranycsillag Rendet kapott. Ezenkívül megkapta a „Szovjetunió űrpilótája” kitüntető címet.

Szíriai offenzíva Libanonban

● Bejrút (Reuter)

Mint a Wafa palesztin hírügynökség és a libanoni baloldali erők rádiója jelentette, a szíriai hadsereg Szofar körzetében állomásozó egységei tűzsergi előkészítés után, kedden hajnalban páncélosok fedezetében átfogó offenzívat indítottak a palesztinai és a libanoni baloldali erőknek a Libanon-hegységben levő állásai ellen. Ezzel egyidőben a jobboldali erők alakulatai Ain-

tura körzetében ugyancsak offenzívat kezdtek a palesztinok és a haladó libanoni erők vonalai ellen. Basir Gemajel, a falangisták fegyveres milíciájának vezetője az AFP tudósítójával közölte, hogy a konzervatív erők által ellenőrzött körzetekben riadókészültséget rendeltek el. A jobboldali erők rádióadója arról adott hírt, hogy „az összes frontokon heves harcok zajlanak” erős tűzsergi támogatástól kísérvé

Odesszai testvérlelapunkból Találkozás

A platán fasorban találkoztak, abban a fasorban, melyet 25 évvel ezelőtt ültettek saját kezükkel, amikor még együtt laktak a 2. számú gyermekotthonban. A találkozás helyét bizonytalanul találták meg, fájó szívvel. Megismerek vajon valakit? S engem megismernek-e? Hisz' hány év eltelt már! Az utolsó lépések mint egy ugrás a múltba... és megérkezünk.

— Lajka! Már meg sem ismerlek! — Kedves Anna Jakovlevna, én vagyok, Tolja Vorobjev. Megismer? — szölt egy magas, katonasapkás ember, akit egy kicsi, vidámszemű asszony kísért el.

— Szerjözsa! Megöriztem a füzetet. — Hát emlékszel... S ők természetesen mindannyian emlékeztek. A gyermekotthon nevelői és növendékei, akiknek szülei az 1944-es háborúban haltak meg, Odessza felszabadításakor.

...Gyakran sírva aludtak el. Kivégzésről, akasztásról álmodtak. Álmodtak apákról, akik a frontra mentek, s édesanyákról, akik az utolsó falat kenyeret is odaadták nekik. S a nevelők ilyenkor csendesen reszkető vállukra tették kezüket... Mindenre emlékeznek.

Szvetlana Csernej (6 kérésre megcímüket, s hívta őket össze erre a napra) 21 évvel dolgozott a Voronszkov gyárban varrónőként.

— Csodálatos volt, amikor először láttuk cukrot a bátyámmal. Sok gyerek a megszállás idején elfelejtette, mi az, hogy kenyér. Az egyik kislány, Lida, csak puliszkát kért mindig — más ételt nem ismert.

Filipp Kirillovics nevelő:

— A gyerekek olyan éhesek voltak, az első időkben egyszerűen nem tudtak eleget enni. Jól tartottuk őket, a város a legjobb árúkat küldte el számukra. Tányérjukat szempillánál alatt kiűrtettük — s máris szaladtak repetáért.

Ludmilla Skolnyikova könyvkötő: — Emlékszem, milyen érdeklődéssel tanulmányoztuk az első tankönyveket, s milyen örömmel vettük fel a szép szövetruhát. S hogy nyikorgott a lábunkon a bar-na cipő.

Szergej Sztadnyicsenko, a Divnogorszk hajó kapitányának segédje: — Minden nevelőnek hálásak vagyunk azért, amit értünk tettek. De a legnagyobb pedagógus Anna Jakovlevna volt. Tőle anyai meleget és szeretet is kaptunk. A blokád idején Leningrád alól hozott el engem. Édesanyám tífuszban halt meg. Zárkózott fiú voltam. Kijevbe szöktem el a gyermekotthonból. Emlékszem, lányok hoztak nekünk teát nagy kannákban, és én követ dobáltam őket. Anna Jakovlevna azonban nem szökdött meg. Próbálta megkeresni a lelkemhez vezető utat.

Tizenhat éves volt, amikor a gyermekotthonba került nevelőnek. Szép volt, és fiatal. Bejött a csoport-hoz, s egy szabad helyre ült le. Valaki megérintette a vállát: — Hová ülsz? Ez a nevelők helye.

— Én az új nevelő vagyok — mondta. — Ő volt az, aki megértette, mi hiányzik a gyerekeknek — a jószág.

Anna Jakovlevna.

— A csoportomban volt egy fiú — Valja Szamovalov, aki nem tudott fák nélkül élni. Alighogy megérkezett az otthonba, felmászott egy magas fára. Új nadrágot adtunk neki, s ő darabokra tépte. Erre én azt mondtam neki — csak egyet kívánok neked, hogy te magad is tanár légy. Jó néhány év múlva eljött hozzám vendégségbe, s a következőket mondta: „Valóra vált a kívánságom, tanár lettem”, s ragyogott az örömtől.

Sokakra meleg szavakkal emlékeznek. Az igazgató, Tihon Haritonovics, aki részt vett a polgárháborúban és a Nagy Honvédő Háborúban, a múlt évben halt meg. És a tanulmányi vezető, Galina Petrovna. Pjotr Markovics munkára nevelt. Az ő vezetésével tanultak meg a gyerekek fényképezni, fűrészelni stb. Gregorij Kuzmics-csal együtt hatalmas kertet ültettek. Emlékeztek gyakori vendégeikre — a hadientágereszekre —, akik minden ünnepre, névnapra vittek ajándékokat.

Ivan Ivanovics — a zenei vezető, a koncertek fáradhatatlan szervezője volt. Vidám, egyszerű és szomorú dalokat is tanított a gyerekeknek.

„Nemsokára befejeződik a [harc. S apád is végre hazatér!” S most újra felhangzottak a dalok. Felnőtt emberek énekeltek őket, az egykori gyermekotthonban. Felettük zúgtak a platánfák levelei, amelyek visszaidéztek a gyermekkort.

Margarita Belosztokaja, a Vicsernaja Odessza tudósítója

A szovjet kormány nyilatkozata

● Moszkva (TASZSZ)

A szovjet kormány a napokban a következő nyilatkozatot intézte Japán kormányához: „A szovjet kormány ismét Japán kormányához fordul azokkal a jogellenes intézkedésekkel összefüggésben, amelyeket az a Hakodate repülőterén szeptember 6-án kényszerleszállást végrehajtott szovjet repülőgéppel és V. I. Belenko pilótával kapcsolatban foganatosított.

Szeptember 9-i nyilatkozatában a szovjet kormány, ragaszkodva a repülőgép és a pilóta haladéktalan visszahozásához, kifejezte azt a reményét, hogy Japán kormánya józanul mérlegelt

álláspontot tanúsít majd, és olyan döntést hoz, amely megfelel a két ország közötti jószomszédi kapcsolatok szellemének. Mint azonban az események további alakulása mutatta, Japán kormánya nem foglalt el ilyen álláspontot. Más utat választott, a Szovjetunióval való kapcsolatok szándékos élezését.

Másként nem lehet értékelni a szovjet repülőgép mind a mai napig való visszatartását, valamint azt a módot, ahogyan a japán fél a szovjet pilótával kapcsolatban eljár.

Ami a repülőgépet illeti, mind a nemzetközi jog, mind pedig az államok közötti jószomszédi kapcsolatok gy-

akorlata szempontjából teljesen megalapozatlanok hivatalos japán személyeknek az állításai arról, hogy a japán kormány saját megítélése alapján járhat el a szovjet repülőgéppel kapcsolatban.

A szovjet kormány határozottan ragaszkodik ahhoz, hogy a repülőgépet haladéktalanul szolgáltatásuk vissza a Szovjetunióknak — hangoztatta többek között a szovjet kormány nyilatkozata.

* Viktor Belenko főhadnagy édesanyja és felesége levélben kérte Ford elnököt, hogy tegye lehetővé számukra a telefonon való beszélgetést, a főhadnaggyal és segítse elő, hogy Belenko mielőbb visszatérhessen családjához.

BÁTYAI JENŐ:

Lapok a szegedi tudomány-és technikatörténelemből

187.

A kommunista mozgalom kiemelkedő harcosa, volt belügyminiszter, dr. Zöld Sándor, Nagyváradon született, 1913. május 19-én. Középiszkolai tanulmányainak befejeztével a debreceni orvoskaron tanult, és ott szerzett orvosdoktori oklevelet, 1937-ben. Már egyetemi hallgató korában, 1932-ben, belépett az illegálisan működő kommunista pártba. A debreceni Márciusi Frontnak egyik lelkes szervezője volt, és ő szerkesztette a *Tovább* című folyóiratot. Orvosi munkát a berettyóújfalui kórházban végezte, és a felszabadult országrészen mindjárt bekapcsolódott a demokratizálódásért küzdők sorába. Az Ideiglenes Nemzetgyűlés képviselőjévé és belügyi államtitkárrá 1944 decemberében megválasztották. 1946-ban a nagy-szegedi pártbizottság titkára és egyben országgyűlési képviselő volt. Tudatos, bátor helytállással küzdött mind politikai, mind gazdasági téren. A két munkáspárt egyesülési kongresszusa után beválasztották az MDP Központi Vezetőségébe, és ugyanabban az évben úrra kinevezték belügyi államtitkárnak. A belügyminisztériumi tárca vezetését 1950-ben kapta meg, és a párt Politikai Bizottsága tagjává választották. A személyi kultusz első hullámainak

lett áldozata. 1951-ben koholt vádakak emeltek ellene, de letartóztatása előtt, családjával együtt öngyilkos lett Budapesten, 1951. április 20-án, 38 éves korában.

Dr. Jáki Gyula, a neves sebészprofesszor és kiváló urológus Győrött született, 1898. május 6-án. Orvosi tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, és ott szerzett oklevelet 1922-ben. Ezután a debreceni egyetem kórhonctani intézetében működött, majd 1931-ben a sebészeti klinikára került át. Rockefeller-ösztöndíjjal két jelentősebb tanulmányutat tett Bécsben és Berlinben. Hazatérése után a műtéti szövődmények megelőzése és leküzdése tárgyköréből magántanári minősítést szerzett. Tanszékvezető egyetemi tanári kinevezést és egyben a sebészeti klinika igazgatói teendőinek ellátását, a szegedi egyetemre, 1947-ben kapott. Tudományos munkássága elsősorban a rákos és fekélyes megbetegedésekre, az emlőrák egyes vonatkozásaira, urológiai kérdések tisztázására terjedt ki. Ezek, mellett szívesen foglalkozott orvostörténelmi kutatásokkal. Szakmai munkásságát több mint száz tudományos közleménye foglalja össze. Egészségügyi szervezetekben és tudományos társaságokban széles körű társadalmi tevékenységet fejtett ki.

A kandidátusi fokozatot, addigi munkásságának elismeréseképpen, 1952-ben az elsőként kapta meg. Az 1957-ben önállósá vált SZOTE-nak ő volt az első rektora. Szentesen, 1958. március 18-án halt meg, 60 éves korában.

Dr. Waltner Károly gyermekgyógyász professzor Lovrinban született, 1894. július 20-án. Középiszkolái után a budapesti egyetem orvosi karára iratkozott be, és ott nyerte el oklevelét, 1920-ban. Ezután a szegedi egyetemre került, és Hajniss Elemér professzor mellett kezdte meg működését. Itt nyert magántanári minősítést a csecsemőkori alkati és anyagcsere-betegségek tárgyköréből, 1928-ban. Tanszékvezető egyetemi tanárrá és a Gyermekgyógyászati Klinika igazgatójává, Kramár professzor utódjaként 1947-ben neveztek ki, és ebben a minőségében 1960-ig, nyugalmába vonulásáig állt a klinika élén. Tudományos munkássága a csecsemő- és gyermekkori táplálkozási kérdésekre terjedt ki, de foglalkozott a dizentériával, továbbá a nehéz fémelek gyógyászati ené méregtanai sajátosságával. Kutatási eredményeit számos szakpublikációban tette közzé hazai és külföldi szaklapokban. A kandidátusi fokozatot 1952-ben, addigi munkásságának elismeréseként kapta meg. A Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjét 1947-ben kapta meg, több más kitüntetés, elismerés mellett.

(Folytatjuk.)